

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2024. № 10.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.10.61>

УДК 336.7:368

С. М. Ганзюк,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та обліку,

Дніпровський державний технічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7859-4708>

В. Є. Михайлова,

магістр кафедри фінансів та обліку,

Дніпровський державний технічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-5179-7772>

УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

S. Hanzhiuk,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Finance and Accounting, Dniprovsky State Technical University*

V. Mykhailova,

*Master of Finance and Accounting Department,
Dniprovsky State Technical University*

MANAGEMENT OF CASH FLOWS OF THE INSURANCE COMPANY IN CONDITIONS OF UNCERTAINTY

У статті розглянуто теоретико-практичні аспекти управління грошовими потоками страхової компанії в умовах війни. Визначено головні джерела формування фінансових ресурсів страхових інституцій та особливості сучасних змін в державному регулюванні їх діяльності. На прикладі провідної вітчизняної страхової компанії проаналізовано рух грошових коштів компанії в умовах війни, оцінено ефективність управління грошовими потоками із застосуванням інструментів фінансового моделювання, а також спрогнозовано зміну інтегрального показника ефективності на найближчу перспективу. Використана в роботі модель оптимізації грошових потоків, яка ґрунтується на застосуванні методу факторного аналізу основних показників оцінки потоків грошових коштів, дозволяє оцінювати поточну ефективність руху коштів та визначати чинники впливу на неї задля визначення траєкторії подальшого розвитку страховика.

In the article examines the aspects of cash flow management of insurance companies in the conditions of war and post-war recovery. The hostilities led to significant reductions in production, disruption of logistics chains, loss of markets and destruction of infrastructure, causing severe socio-economic upheaval. This requires new approaches to financial management in business, especially in the insurance industry. Insurance companies face numerous challenges, such as uncertainty in predicting financial inflows and outflows, rising risks associated with "defaults," inflation, and exchange rate fluctuations.

The article identifies the main sources of formation of financial resources of insurance institutions and features of modern changes in state regulation of their activities. Using the example of a leading domestic insurance company, the movement of the company's funds in wartime conditions was analyzed, the effectiveness of cash flow management was assessed using financial modeling tools, and the change in the integral efficiency indicator was predicted for the near future. The cash flow optimization model used in the work, which is based on the

application of the method of factor analysis of the main indicators of cash flow assessment, allows to evaluate the current efficiency of the flow of funds and determine the factors affecting it in order to determine the trajectory of the insurer's further development. The integral indicator makes it possible to assess the current state and the forecast level of cash flow efficiency, as well as to outline the trajectory of the insurer's further development.

It has been established that quality management of cash flows leads to financial flexibility of the company, which is important, first of all, for increasing the efficiency of operational management from the point of view of the formation and use of cash flows, creating a reliable basis for assessing risks, liquidity and quality of cash flows, which is extremely important for companies , especially during serious challenges. The results of the study can be useful for insurance companies that seek to improve their financial stability and efficiency in the conditions of high uncertainty and risk, characteristic of wartime and post-war reconstruction.

Ключові слова: грошові потоки, страхова компанія, чистий рух коштів, інвестиційна діяльність, OCF-модель, інтегральний показник.

Keywords: cash flows, insurance company, net cash flow, investment activity, OCF-model, integral indicator.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах війни та післявоєнного відновлення, управління грошовими потоками підприємств, в тому числі страхової галузі, стає критично важливим завданням. Військові дії призвели до значного скорочення виробництва, порушення логістичних ланцюгів, втрати ринків збуту та руйнування інфраструктури, що викликає глибокі соціально-економічні потрясіння та вимагає нових підходів до фінансового менеджменту в бізнесі.

Страхові компанії сьогодні стикаються з численними викликами, серед яких: невизначеність у прогнозуванні фінансових надходжень і витрат, зростання рівня ризиків, пов'язаних із «неплатежами», інфляцією та коливаннями курсу. Також існує необхідність оперативного врегулювання страхових випадків та забезпечення фінансової стійкості в умовах високої ймовірності дефолту клієнтів, що підсилює ці ризики. Все це зумовлює потребу у розробці нових підходів до управління грошовими потоками, які дозволять адаптуватися до нових умов та забезпечити фінансову стабільність страхового бізнесу.

Зарубіжні та вітчизняні науковці пропонують різні моделі управління грошовими потоками, але специфіка формування та управління ними в страховій діяльності в умовах невизначеності ще не отримала належного висвітлення у науковій літературі. Існуючі підходи, розроблені на загальних принципах корпоративного фінансового менеджменту, не враховують високий рівень ризику та необхідність термінового реагування на зміни фінансового середовища, характерні для страхових компаній під час війни. Отже, дослідження руху грошових потоків та системи управління ними у страховій галузі в умовах війни задля визначення напрямів повоєнного відновлення є надзвичайно актуальним і важливим завданням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання управління грошовими потоками в умовах економічної нестабільності набувають все більшої актуальності. Зарубіжні дослідження, зокрема, праці Ю. Брігхема [2], Т. Райса, Б. Колі [8] та Є. Нікбахта, А. Гроппеллі [6], зосереджуються на загальних аспектах фінансового менеджменту, пропонуючи моделі управління грошовими потоками для компаній, що діють у стабільних економічних умовах. Ці дослідження надають цінні рекомендації щодо оптимізації фінансових потоків, але не враховують специфіку роботи страхових компаній в умовах викликів.

Вітчизняні науковці, зокрема І. О. Бланк [1], Л. О. Лігоненко [4], А. М. Поддєрьогін [7], Л. Коваленко, Л. Ремньова [3] та Є. В. Суторміна [11],

розробили концепції управління грошовими потоками для підприємств, що функціонують в умовах економічної нестабільності, характерних для України. Їх дослідження акцентують увагу на необхідності адаптації фінансових стратегій до умов високої невизначеності та ризиків, що виникають у періоди економічних криз. Проте, специфіка управління грошовими потоками в страховій галузі, особливо в умовах воєнного часу, поки ще не висвітлена. Існуючі підходи до управління грошовими потоками, розроблені на загальних принципах корпоративного управління, вони не відображають специфіку страхової діяльності, яка характеризується дуже високим рівнем ризику та необхідністю термінового реагування на зміни у фінансовому середовищі. Для українських страхових компаній питання стає особливо актуальним, оскільки війна додала значних ризиків та необхідності швидко на них реагувати.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є формування теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи управління грошовими потоками страхової компанії з метою підвищення ефективності її фінансової діяльності в умовах невизначеності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Українські страхові компанії, як відомо, фінансуються з різних джерел, що дозволяє їм забезпечувати більш стабільну діяльність та розвиток. Основними джерелами фінансування є страхові премії, які сплачуються клієнтами за різні види страхування (автострахування, медичне страхування та страхування майна). Крім того, страхові компанії активно інвестують отримані кошти в різні фінансові інструменти, що дозволяє їм отримувати додатковий дохід. Важливим джерелом фінансування є також підтримка від материнських компаній або міжнародних холдингів, до складу яких входять українські страхові компанії. Деякі компанії отримують фінансову підтримку від держави у вигляді грантів або субсидій, особливо в стратегічно важливих галузях. Також страхові компанії можуть залучати кошти через випуск акцій

або облігацій на фондовому ринку. Усі ці джерела фінансування допомагають українським страховим компаніям залишатися конкурентоспроможними та забезпечувати високий рівень послуг для своїх клієнтів. Проте, в сьогоденних реаліях коштів з перерахованих джерел не завжди вистачає. Недостатність фінансових ресурсів та необхідність залучення додаткових джерел фінансування стимулюють вдосконалення процесів планування та управління грошовими потоками в українських страхових компаніях. На практиці, в структурі фінансових потоків страхових компаній дохід від додаткових послуг та інвестицій є досить значним, а плата за основні страхові послуги ледве здатна покривати витрати організації.

Відповідно до Закону України «Про страхування» від 18.11.2021 № 1909-IX, який було введено в дію на початку 2024 р., страхові компанії мають право здійснювати страхову діяльність на підставі ліцензії, можуть займатися виключно страхуванням, перестрахуванням та фінансовою діяльністю, пов'язаною з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням [14]. З введенням нового Закону значна частина раніше обов'язкових видів страхування стала добровільною (страхування життя та здоров'я працівників на підприємствах), де існує чимало факторів, що негативно впливають на життя та здоров'я працівників. Проте, обов'язковим стало страхування шкоди життю та здоров'ю фізичних осіб, навколишньому середовищу, майну осіб під час перевезення небезпечних вантажів; страхування шкоди, яка може бути заподіяна внаслідок надзвичайних ситуацій (пожежі, аварії на об'єктах підвищеної небезпеки), аварій екологічного і санітарно-епідеміологічного характеру [13].

Відповідно до державного стандарту страхових послуг та з метою виконання планів фінансової стабільності, страхові компанії створюють умови для ефективного управління грошовими потоками. Слід враховувати, що забезпечення фінансової стабільності потребує наявності вагомих фінансових і матеріальних ресурсів, адже страхові компанії повинні мати достатні резерви для покриття страхових випадків [13]. Державне

регулювання страхового ринку здійснюється Національним банком України, страхові компанії зобов'язані дотримуватися вимог щодо платоспроможності та фінансової стабільності [14].

Особливості формування грошових потоків та специфіку управління ними в умовах війни розглянемо на прикладі однієї з провідних страхових компаній України Приватного акціонерного товариства «Страхова компанія «АРКС» (далі – АТ «СК «АРКС»). Проаналізуємо динаміку залишків грошових коштів на початок та кінець року АТ «СК «АРКС» за період 2020 – І півріччя 2024 рр. за даними фінансової звітності [12], що наведено у табл. 1.

Таблиця 1. Динаміка залишків грошових коштів на початок та кінець року ПАТ «Страхової компанії «АРКС» за 2020 – І півріччя 2024 р.,

тис. грн.

Показник	Відхилення 2021/2020		Відхилення 2022/2021		Відхилення 2023/2022		Відхилення І кв. 2024/2023	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Залишок коштів на початок року	-382,7	-66,9	138,8	173,2	580,2	176,6	-712,4	-78,4
Залишок грошових коштів на кінець року	138,8	72,9	580,2	176,6	-712,4	-78,4	88,7	45,2

Джерело: сформовано на основі [12]

Згідно з табличними даними, на початок року залишок коштів мав тенденцію до зростання з 2021 по 2023 роки, однак за весь проаналізований період 2020 – І півріччя 2024 він зменшився на 376,1 тис. грн. або на 65,7%. На кінець року залишок коштів збільшився на 95,3 тис. грн. або на 50,2% не зважаючи на його відхилення у 2023 році на 712,4 тис. грн. або 78,4%, порівнюючи з попереднім роком.

В таблиці 2 подано дані щодо динаміки зміни грошових потоків за окремими видами діяльності обраної для аналізу страхової компанії.

**Таблиця 2. Динаміка грошових потоків ПАТ «Страхової компанії
«АРКС» за 2020 – I півріччя 2024 рр., тис. грн.**

Показник	Відхилення 2021/2020		Відхилення 2022/2021		Відхилення 2023/2022		Відхилення I кв. 2024/2023	
	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%
Всього додатного грошового потоку, в т. ч.:	2001,8	57,8	-988,7	-18,1	2147,9	48,0	-3405,8	-51,4
від операційної діяльності	745,0	26,7	-595,5	-16,9	993,2	33,8	-1888,3	-48,1
у % до суми додатного грошового потоку	-15,9	-19,7	1,0	1,5	-6,3	-9,6	4,1	6,9
від інвестиційної діяльності	1256,8	186,2	-393,2	-20,4	1154,7	75,0	-1517,6	-56,3
у % до суми додатного грошового потоку	15,9	81,3	-1,0	-2,8	6,3	18,3	-4,1	-10,1
від фінансової діяльності	—	—	—	—	—	—	—	—
у % до суми додатного грошового потоку	—	—	—	—	—	—	—	—
Всього від’ємного грошового потоку, в т. ч.:	1755,5	46,3	-1285,1	-23,2	3364,4	79,0	-4335,8	-56,9
від операційної діяльності	891,8	33,6	-632,0	-17,8	1161,3	39,8	-1839,5	-45,1
у % до суми додатного грошового потоку	-6,1	-8,7	4,5	7,0	-15,0	-21,9	14,6	27,3
від інвестиційної діяльності	834,1	73,7	-647,3	-32,9	2205,4	167,2	-2474,7	-70,2
у % до суми додатного грошового потоку	5,6	18,7	-4,5	-12,7	15,3	49,3	-14,3	-30,9
від фінансової діяльності	—	—	-5,8	-19,7	-2,2	-9,4	—	—
у % до суми додатного грошового потоку	—	—	0,02	4,6	-0,3	-49,4	—	—
Чистий рух грошових коштів	246,3	75,6	296,4	371,9	-1216,6	-561,3	929,9	93,0

Джерело: сформовано на основі [12]

З таблиці 2 видно, що за період з 2020 по I кв. 2024 р. спостерігається значне коливання як вхідних, так і вихідних грошових потоків аналізованої страхової компанії. Зокрема, вхідні грошові потоки зросли з 3462,1 тис. грн. у 2020 році до 6623,1 тис. грн. у 2023 році, а потім складали 3217,3 тис. грн. у першому півріччі 2024 року. Вихідні грошові потоки зростали з 3788,1 тис. грн. у 2020 році до 7622,9 тис. грн. у 2023 році, у I півріччі 2024 року вони становили 3287,2 тис. грн.

В структурі грошових потоків переважають потоки від операційної діяльності. Їх частка у вхідному грошовому потоці коливалася від 59,3% до 80,5%, а у вихідному – від 53,5% до 70,1%. Від інвестиційної діяльності грошові потоки також мали значну частку, яка варіювалася на рівні від 19,5% до 40,7% у вхідному потоці та від 29,9% до 46,2% у вихідному. Від фінансової діяльності грошові потоки мали незначні обсяги, зокрема, у 2021 та 2022 роках, де їх частка у від'ємному грошовому потоці становила 0,5% та 0,6% відповідно.

Варто зазначити, що чистий рух грошових коштів був від'ємним у більшості років, за винятком 2022 року, коли він становив 216,7 тис. грн. У 2023 році було зафіксовано найбільший негативний показник (-999,8 тис. грн.), що вказує на фінансові проблеми страхової компанії та на необхідність подальшого аналізу. Зауважимо, що позитивна різниця між припливом і відтоком фінансових ресурсів по поточній діяльності є запорукою стабільної діяльності, яка характеризується високим рівнем фінансової стійкості. Від'ємна різниця між припливом і відтоком фінансових ресурсів, як в нашому випадку, навпаки, свідчить про підвищення ризику неплатоспроможності.

Таблиця 3 демонструє чистий рух грошових коштів компанії за трьома видами діяльності та її щорічні відхилення.

За період 2020-2024 рр. спостерігається значне коливання чистого руху грошових коштів від операційної діяльності. У 2020 році цей показник становив 131,1 тис. грн, у 2021 р. він зменшився на 146,8 тис. грн або ж на 112%, досягнувши значення -15,7 тис. грн. У 2022 році спостерігаємо

покращення до 20,8 тис. грн, що на 36,5 тис. грн або на 232,8% більше, ніж у 2021 році. Проте, у 2023 році сталося різке зменшення на 168,1 тис. грн або на 806,5%, досягнувши значення -147,3 тис. грн. У I півріччі 2024 року цей показник зменшився ще на 48,8 тис. грн або на 33,1%, досягнувши значення -196,1 тис. грн.

Таблиця 3. Рух грошових коштів Приватного акціонерного товариства «Страхової компанії «АРКС» за 2020 – I півріччя 2024 р., тис. грн.

Показник	Відхилення 2021/2020		Відхилення 2022/2021		Відхилення 2023/2022		Відхилення I кв. 2024/2023	
	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%
Чистий рух коштів від операційної діяльності	-146,8	-112,0	36,5	232,8	-168,1	-806,5	-48,8	-33,1
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	422,7	-92,5	254,1	738,5	-1050,6	-478,3	957,2	115,2
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	—	—	5,8	19,7	2,2	-9,4	—	—

Джерело: сформовано на основі [12]

Від інвестиційної діяльності чистий рух коштів також демонструє значні коливання. У 2020 р. цей показник досягнув -457,1 тис. грн, але у 2021 році він покращився на 422,7 тис. грн або ж на 92,5%, сягнувши значення у -34,4 тис. грн. У 2022 році спостерігаємо значне покращення до 219,7 тис. грн, що на 254,1 тис. грн або на 738,5% більше, ніж у 2021 році. Проте у 2023 році було різке зменшення на 1050,6 тис. грн або на 478,3%, досягнувши значення -831,0 тис. грн. У I півріччі 2024 року цей показник покращився на 957,2 тис. грн або на 115,2%, досягнувши значення 126,2 тис. грн. Від фінансової діяльності чистий рух коштів протягом аналізованого періоду теж демонструє коливання. У 2020 та I півріччі 2024 рр. руху грошових коштів за цим по, але у 2021 році він становив -29,6 тис. грн. У 2022 році цей показник покращився на 5,8 тис. грн або на 19,7%, досягнувши значення -23,8 тис. грн. У 2023 році спостерігалось невелике покращення на 2,2 тис. грн або на 9,4%, досягнувши від'ємного значення у розмірі 21,5 тис. грн.

Ефективне управління грошовими потоками та забезпечення фінансової стійкості страхових компаній в період невизначеності можливе завдяки детальному аналізу руху грошових коштів та прогнозуванню їх зміни за допомогою фінансового моделювання. Прикладом такої моделі є мультиплікативна модель «OCF-модель» (англ. Operating Cash Flow model) – модель оптимізації грошових потоків, яка ґрунтується на застосуванні методу факторного аналізу основних показників оцінки грошових потоків [5, с. 139].

Оскільки «OCF-модель» зосереджується на аналізі грошових потоків, пов'язаних з операційною діяльністю, вона дозволяє оцінити чисті грошові потоки компанії після врахування всіх витрат, пов'язаних з її операційною, фінансовою та інвестиційною діяльністю. Це допомагає передбачати та оптимізувати фінансові результати підприємства в майбутньому. Фінансове моделювання та прогнозування грошових потоків страхової компанії надає можливість ефективно досліджувати складні ситуації, пов'язані з прийняттям стратегічно важливих рішень.

Далі здійснимо аналіз ефективності використання грошових потоків, що дозволить отримати загальну оцінку використання фінансових ресурсів страхової компанії [10, с. 181]. Таблиця 4 містить показники та їх розрахункові значення для аналізованої страхової компанії за період 2020 – I півріччя 2024 р., які, на нашу думку, характеризують ефективність використання грошових потоків.

Оскільки ефективність грошових потоків залежить від визначених в таблиці 4 коефіцієнтів, то їх вплив на інтегральний показник результативності грошових потоків страхової компанії можна представити наступним чином:

$$E(OCF) = K_{E1} * K_{E2} * K_{E3} * K_{E4} * K_{E5} * K_{E6} * K_{E7} * K_{E8} * K_{E9} \quad (1)$$

Таблиця 4. Коефіцієнти ефективності використання грошових потоків

ПАТ «Страхової компанії «АРКС» за 2020 – I півріччя 2024 р.

Показник	Умов- не позна- чення	Формула	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік (I півріччя)
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт ліквідності грошового потоку	$K_E 1$	Грошові надходження / Грошові витрачання	0,9139	0,9856	1,0509	0,8688	0,9787
Коефіцієнт відношення грошових надходжень до чистого грош. потоку	$K_E 2$	Грошові надходження / Чистий грошовий потік	-10,6199	-68,5558	20,6489	-6,6243	-46,0208
Коефіцієнт поповнення грошових коштів	$K_E 3$	Грошові надходження / Залишок грошових коштів	18,2504	16,6329	4,9249	33,7397	11,2886
Коефіцієнт окупності грошового потоку	$K_E 4$	Грошові видатки / Грошові надходження	1,0942	1,0146	0,9516	1,1510	1,0217
Коефіцієнт співвідношення грошових виплат та чистого грошового потоку	$K_E 5$	Грошові видатки / Чистий грошовий потік	-11,6199	-69,5558	19,6489	-7,6243	-47,0208
Коефіцієнт вибуття грошових засобів	$K_E 6$	Грошові видатки / Залишок грошових коштів	19,9689	16,8755	4,6863	38,8330	11,5339
Коефіцієнт притоку грошових засобів	$K_E 7$	Чистий грошовий потік / Грошові надходження	-0,0942	-0,0146	0,0484	-0,1510	-0,0217
Коефіцієнт ефективності грошового потоку	$K_E 8$	Чистий грошовий потік / Грошові видатки	-0,0861	-0,0144	0,0509	-0,1312	-0,0213
Коефіцієнт чистого поповнення грошових засобів	$K_E 9$	Чистий грошовий потік / Залишок грошових коштів	-1,7185	-0,2426	0,2385	-5,0933	-0,2453

Джерело: сформовано на основі [12]

Оскільки ефективність грошових потоків залежить від визначених в таблиці 4 коефіцієнтів, то їх вплив на інтегральний показник результативності грошових потоків страхової компанії можна представити наступним чином:

$$E(OCF) = K_E 1 * K_E 2 * K_E 3 * K_E 4 * K_E 5 * K_E 6 * K_E 7 * K_E 8 * K_E 9 \quad (1)$$

Коефіцієнт відношення грошових надходжень до чистого грошового потоку та коефіцієнт співвідношення грошових виплат і чистого грошового потоку демонстрували поступову негативну динаміку протягом всього аналізованого періоду і за весь час їх зменшення відбулось на 333,4% та 333,4% відповідно. Коефіцієнт поповнення грошових коштів та коефіцієнт вибуття грошових засобів за період 2020-2024 рр. зменшилися на 38,1% та 42,2% відповідно. Коефіцієнт окупності грошового потоку за весь досліджуваний період збільшився на 0,7%.

OCF-модель використовуємо для визначення інтегрального показника ефективності грошових потоків страхової компанії ПАТ «Страхової компанії «АРКС» за 2020 – I півріччя 2024 рр., за результатами розрахунків якої з прогнозним значенням на 2025 рік побудовано точкову діаграму на рисунку 1.

Згідно розрахованих даних, фінансовий стан страхової компанії ПАТ «Страхової компанії «АРКС» за 2020 – I півріччя 2024 рр. суттєво погіршився у 2023 році, оскільки значення інтегрального коефіцієнта ефективності грошового потоку було найгіршим (-1318,7), коефіцієнти ефективності грошового потоку і чистого поповнення грошових засобів цього року були від'ємними. За прогнозним значенням із застосуванням можливостей Excel фінансова ситуація компанії дещо покращиться у наступному році, однак до стабілізації ситуації зважаючи на затягування політико-економічної кризи в країні ще далеко. Вхідні грошові потоки від інвестиційної діяльності матимуть позитивний вплив на компанію в майбутньому, оскільки, як показав

проведений аналіз, компанія ефективно вкладає інвестиції в фінансові активи та збільшила обсяг інвестицій у 2023 році.

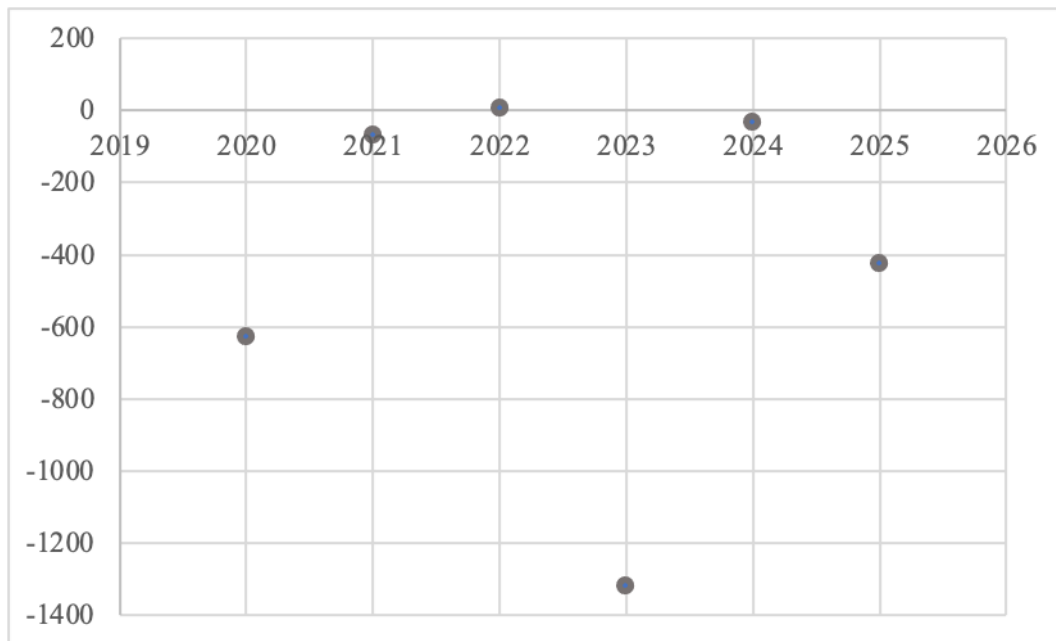

Рис. 1 Динаміка інтегрального показника ефективності грошових потоків ПАТ «Страхової компанії «АРКС» за 2020 – I півріччя 2024 рр. з прогностичним значенням на 2025 рік

Висновки та перспектива подальших розвідок у даному напрямі.

Якісний менеджмент грошовими потоками призводить до фінансової гнучкості компанії, що важливо, насамперед, для підвищення ефективності оперативного управління з погляду формування та використання грошових потоків, створення надійної бази для оцінки ризиків, ліквідності та якості грошових потоків, що є надзвичайно важливим для компаній, особливо під час серйозних викликів. Запропонована в роботі модель управління грошовими потоками страхової компанії дозволяє досліджувати поточну ефективність існуючих рухів грошових коштів та визначати чинники, що впливають на неї. Інтегральний показник надає змогу оцінювати поточний стан та прогностичний рівень ефективності грошових потоків, а також окреслювати траєкторії подальшого розвитку страховика. Орієнтиром

наступних досліджень є визначення напрямів оптимізації грошових потоків страхової компанії на основі отриманих результатів дослідження за цією моделлю.

Література

1. Бланк І. Управління грошовими потоками. 2-е вид., перероб. і доп. Київ : Ніка-Центр: Ельга, 2007. 752 с.
2. Брігхем Ю. Основи фінансового менеджменту: підручник / пер. з англ. Біленький В. та ін. Київ : КП «ВАЗАКО»: Молодь, 1997. 998, IV с.
3. Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник – 3-є вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2008. 483 с.
4. Лігоненко Л. О. Управління грошовими потоками : навч. посіб. Київ : КНТЕУ, 2005. 255 с.
5. Сучасний інноваційний менеджмент і фінансова аналітика: методологія і практика : монографія / ред. Болгар Т. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. 232 с. С. 139-143.
6. Нікбахт Е., Гроппеллі А. Фінанси / пер. з англ. Овсієнка В. Ф. та Мусієнка В. Я. Київ : Основи, 1993. 383 с.
7. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств: підручник / Поддєрьогін А. М., Білик М. Д., Буряк Л. Д. та ін.: наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 6-те вид., перероб. і доп. Київ : КНЕУ, 2006. – 552 с.
8. Райс Т., Колі Б. Фінансові інвестиції та ризик. Київ : Видавниче бюро СНУ, 1995. 592 с.
9. Шаповал Л., Колотій Ю. Фінансове моделювання управління грошовими потоками страхової компанії. *Міжнародний науковий журнал*. 2019. Випуск 1-2. С. 142-96. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.01.142>.
10. Щепіна Т. Г., Тітаренко А. Д. Комплексний аналіз грошових потоків державного підприємства «Антонов». *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2021. № 26. С. 178-184. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V26\(2021\)-27](https://doi.org/10.31521/modecon.V26(2021)-27).

11. Суторміна В. М. Фінанси зарубіжних корпорацій: Підручник. Київ : КНЕУ, 2004. 566 с.
12. Річна фінансова звітність Приватного акціонерного товариства «Страхової компанії «АРКС». URL: <https://arx.com.ua> (дата звернення: 29.07.2024).
13. Новий Закон про страхування: ключові зміни. URL: <https://eba.com.ua/novyj-zakon-pro-strahuvannya-klyuchovi-zminy/> (дата звернення: 04.09.2024).
14. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX станом на 31.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#n1623> (дата звернення: 02.09.2024).

References

1. Blank, I. (2007), *Upravlinnja groshovymy potokamy* [Cash flow management], 2nd ed., Nika-Centr: El'ga, Kyiv, Ukraine.
2. Brigham, E. (1997), *Osnovy finansovogo menedzhmentu: pidruchnyk* [Fundamentals of financial management], “VAZAKO”: Molod', Kyiv, Ukraine.
3. Kovalenko, L. O. and Remn'ova, L. M. (2008), *Finansovyj menedzhment: navchal'nyj posibnyk* [Financial management: a textbook], 3rd ed, Znannja, Kyiv, Ukraine.
4. Ligonenko, L. O. (2005), *Upravlinnja groshovymy potokamy: navch. posib.* [Cash flow management: a textbook], KNTEU, Kyiv, Ukraine.
5. Bolhar, T. (2021), *Suchasnyj innovatsijnyj menedzhment i finansova analityka: metodolohiia i praktyka* [Modern innovative management and financial analytics: methodology and practice: monograph], *Universytet imeni Al'freda Nobelja*, Dnipro, Ukraine.
6. Nikbaht, E. and Groppelli, A. (1993), *Finansy* [Finance], Osnovy, Kyiv, Ukraine.
7. Poddjer'ogin A. M. (2006), *Finansy pidprijemstv: pidruchnyk* [Corporate finance: a textbook], 6th ed, KNEU, Kyiv, Ukraine.

8. Rice, T. and Cole, B. (1995), *Finansovi investycii ta ryzyk* [Financial Investments and Risk], Vydavnyche bjuro SNU, Kyiv, Ukraine.
9. Shapoval, L. and Kolotij, Ju. (2019), “Financial modeling of cash flow management in an insurance company”, International scientific journal, [Online], vol. 1-2, DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.01.142>.
10. Shhepina, T. G. and Titarenko, A. D. (2021), “Comprehensive analysis of cash flows of the state enterprise “Antonov”, *Elektronne naukove fahove vydannja z ekonomichnyh nauk “Modern Economics”*, [Online], vol. 26. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V26\(2021\)-27](https://doi.org/10.31521/modecon.V26(2021)-27).
11. Sutormina, V. M. (2004), *Finansy zarubizhnyh korporacij: Pidruchnyk* [Finance of foreign corporations: a textbook], KNEU, Kyiv, Ukraine.
12. The official site of company (2024), “Annual Financial Statements of the Private Joint-Stock Company “Insurance Company “ARX”, available at: <https://arx.com.ua> (Accessed 29 July 2024).
13. The official site of European Business Association (2024), “New Insurance Law: key changes”, available at: <https://eba.com.ua/novyj-zakon-pro-strahuvannya-klyuchovi-zminy/> (Accessed 04 September 2024).
14. The Verkhovna Rada of Ukraine (2021), The Law of Ukraine “About insurance”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#n1623> (Accessed 2 September 2024).

Стаття надійшла до редакції 25.09.2024 р.